

RADA VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

Materiál na 4. zasadnutie rady
Bod č. 3

Informácia o aktuálnom stave národnostného školstva za rok 2025

Podnet:

Plán činnosti rady na rok 2026

Obsah materiálu:

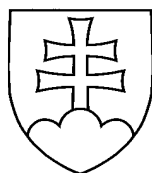
1. Návrh uznesenia
2. Predkladacia správa
3. Vlastný materiál

Predkladá:

Ján Hrinko

štátny tajomník Ministerstvo školstva, výskumu vývoja a mládeže Slovenskej republiky

Bratislava máj 2026

NÁVRH UZNESENIA RADY VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE NÁRODNOSTNÉ MENŠINY

č. ...
z 12. mája 2026

TÝKAJÚCE SA CELEJ RADY

k Informácii o aktuálnom stave národnostného školstva za rok 2025

Rada vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny

A. berie na vedomie

A.1 Informáciu o aktuálnom stave národnostného školstva za rok 2025

Bratislava máj 2026

Predkladacia správa

Materiál „*Informácia o aktuálnom stave národnostného školstva za rok 2025*“ predkladá štátny tajomník Ministerstvo školstva, výskumu vývoja a mládeže Slovenskej republiky v zmysle Plánu činnosti Rady vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny na rok 2026. Cieľom materiálu je poskytnúť členkám a členom rady aktuálne informácie týkajúce sa stavu národnostného školstva.

INFORMÁCIA O STAVE NÁRODNOSTNÉHO ŠKOLSTVA ZA ROK 2025

(podkladový materiál na zasadnutie Rady vlády SR pre národnostné menšiny - 12. mája 2026)

1. Legislatívne zmeny

V roku 2025 sa v oblasti národnostného školstva uplatňovali právne predpisy prijaté ešte v predchádzajúcom období, pričom paralelne už prebiehala príprava širších systémových zmien v školstve.

Jedným z významných legislatívnych krokov bola novela školského zákona schválená vládou SR v roku 2024 s účinnosťou od 1. januára 2025, ktorá priniesla viaceré úpravy relevantné aj pre národnostné školstvo. Okrem škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny (ďalej len „VJNM“) sa zadefinovali aj školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, kde sa vyučuje jazyk a literatúra národnostnej menšiny a môžu sa v jazyku národnostnej menšiny vyučovať aj niektoré ďalšie predmety zohľadňujúce osobitosti výchovy a vzdelávania detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám. Tento dodatok špecifikuje to, že aj v školách s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny je zo zákona potrebné dodržiavať „osobitosti výchovy a vzdelávanie v národnostnom školstve“, ktoré sú definované v štátnych vzdelávacích programoch a teda rovnako patria k národnostným školám. Postupne sa zároveň zavádzal systém nárokovateľných podporných opatrení, ktoré sa podľa zákona poskytujú v materinskom jazyku žiaka alebo vo vyučovacom jazyku školy.

Rok 2025 prebiehal v znamení prípravy rozsiahlych zmien. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (ďalej len „ministerstvo školstva“) pristúpilo k rozsiahlej reforme školskej legislatívy. Dňa 21. októbra 2025 NR SR schválila návrhy viacerých zákonov, ktoré upravujú legislatívny rámec v oblasti výchovy a vzdelávania v SR. Ide o:

- novelu zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon),
- novelu zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch,
- zákon č. 321/2025 Z. z. o školskej správe, ktorý nahrádza doteraz platný zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve,
- zákon č. 322/2025 o financovaní škôl a školských zariadení a nariadenie vlády č. 412/2025 Z. z. ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia.

Pre národnostné školstvo sú kľúčové najmä nasledujúce zmeny:

Zákon o pedagogických a odborných zamestnancoch umožňuje, aby profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov prebiehal aj v inom než štátnom jazyku. V praxi to znamená, že adaptačné, inovačné či atestačné vzdelávanie môže byť realizované aj v jazyku národnostnej menšiny.

Zmeny v školskom zákone posilnili postavenie národnostného školstva viacerými opatreniami. Zaviedol sa nový pojem „trieda s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny“, ktorý umožňuje, aby v triedach základných a stredných škôl, v ktorých prebieha vyučovanie v štátnom jazyku, sa vyučovalo aj jazyk národnostnej menšiny ako predmet a vybrané predmety môžu byť tiež vyučované aj v tomto jazyku, pričom sa dodržiujú všetky osobitosti výchovy a vzdelávania v oblasti národnostného školstva. Zároveň sa rozšírila možnosť realizovať bilingválne vzdelávanie aj v školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny, napríklad vo forme maďarsko-anglických bilingválnych tried gymnázií s VJM. Štátne vzdelávacie programy a výchovné programy sa budú vydávať aj v jazykoch národnostných menšín. Významnou zmenou je aj zníženie jazykovej záťaže žiakov národnostných škôl – popri štátnom jazyku a jazyku národnostnej menšiny je povinné ovládanie len anglického jazyka.

Nový zákon o školskej správe obsahuje viaceré ustanovenia týkajúce sa riadenia a organizácie národnostných škôl. Zriaďovateľ môže určiť znalosť jazyka národnostnej menšiny ako požiadavku na výkon funkcie riaditeľa alebo zástupcu riaditeľa školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. V spojených školách, ktorých súčasťou je škola s vyučovacím jazykom menšiny, musí byť v rade školy zastúpený aj zástupca tejto organizačnej zložky.

Zákon zároveň ukladá povinnosť určiť verejný školský obvod tak, aby bolo zabezpečené plnenie povinného predprimárneho vzdelávania a povinnej školskej dochádzky aj pre deti a žiakov v jazyku príslušnej národnostnej menšiny pre obec, ktorá je zriaďovateľom školy s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny, alebo obec, na ktorej území je škola s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny zriadená vyšším územným celkom alebo regionálnym úradom, pre obec uvedenú v zozname podľa osobitného predpisu (§ 2 ods. 2 zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov), ak je na území kraja, v ktorom je škola s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. Regionálne úrady školskej správy majú poskytovať metodickú podporu v oblasti národnostného školstva a pri rozhodovaní vo veciach registra škôl si ministerstvo môže vyžiadať stanovisko splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny. V prípade výkonu školskej inšpekcie v národnostnej škole musí školský inšpektor podľa povahy kontroly ovládať aj jazyk príslušnej národnostnej menšiny.

V nariadení vlády č. 412/2025 Z. z. sa zvýšil mzdový normatív a normatív na výchovno-vzdelávací proces na žiaka základnej školy s iným vyučovacím jazykom ako štátnym jazykom (koeficient 1,14) a na žiaka základnej školy, ktorý sa učí jazyk národnostnej menšiny (koeficient 1,05) v zmysle rámcových učebných plánov nového kurikula.

2. Sieť škôl a tried s vyučovacím jazykom a vyučovaním jazyka národnostnej menšiny

S vyučovacím jazykom národnostnej menšiny

Počty škôl, žiakov a zamestnancov na školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny podľa jednotlivých druhov škôl za rok 2025 sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka č. 1. Materské školy

Vyučovací jazyk	Počet škôl	Počet žiakov v triedach s VJNM	Počet tried na škole vo výchovnom jazyku				Učitelia	Asistenti	Školský		Iní
			Maď.	Ukr.	Rusín.	Nem.			špec. pedag.	psycho-lóg	
2025	360	10 288	582	2	5	6	1 475	142	13	1	9
DE nemecký	1	101	0	0	0	6	27	0	1	0	0
HU maďarský	353	10 094	582	0	0	0	1 429	137	13	1	9
RI rusínsky	4	69	0	0	5	0	10	3	0	0	0
UK ukrajinský	2	24	0	2	0	0	9	2	0	0	0

Tabuľka č. 2. Základné školy

Vyučovací jazyk	Počet škôl	Počet žiakov v triedach s VJNM	Učitelia na úväzok		Vychovávateľia	Školský		Asistenti	Iní
			plný	skrátенý		špec. pedag.	psycho-lóg		
2025	227	29 622	2 560	615	537	72	31	616	30
DE nemecký	2	183	16	3	13	0	1	5	0
HU maďarský	222	29 192	2 524	605	521	72	30	608	29
RI rusínsky	2	75	10	4	1	0	0	3	0
UK ukrajinský	1	172	10	3	2	0	0	0	1

Tabuľka č. 3. Stredné školy

Vyučovací jazyk	Počet škôl	Počet žiakov celkom	Učitelia na úväzok		Majstri OV	Školský		Asistenti	Iní
			plný	skrátенý		špec. pedag.	psycho-lóg		
2025	59	9 512	1 167	356	249	7	14	15	4
HU maďarský	58	9 361	1 156	356	249	7	14	15	4
UK ukrajinský	1	151	11	0	0	0	0	0	0

Tabuľka č. 4. Špeciálne materské a základné školy vrátane špeciálnych tried bez škôl pri zdravotníckych zariadeniach

Vyučovaci jazyk	Počet škôl	Počet žiakov		Učitelia na úväzok		Vychovávateľia	Školský psychológ	Zdravotné sestry	Asistenti
		celkom	v triedach s VJM	plný	skrátенý				
2025	49	2 089	1 493	250	4	38	5	2	86
HU maďarský	49	2 208	1 493	250	4	38	5	2	86

Počty detí a žiakov podľa národnosti a jednotlivých typov škôl za rok 2025 sú uvedené tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5. Počet žiakov podľa národnosti, ku ktorej sa hlásia v RIS

Rok / jazyk	Materské školy	Špec. MŠ vr. špec. tried	Základné školy	Špec. ZŠ vr. špec. tried	Gymnázia a SŠŠ	Konzervatóriá	Stredné odborné školy	Špec. stredné školy	Celkový súčet
2025	13 176	103	45 156	1 864	5 636	288	13 310	308	79 841
bulharská	6		30	1	15		6		58
česká	229	1	774	28	103	20	275	13	1443
maďarská	9 938	62	31 596	1 514	4 022	75	8 583	255	56 045
nemecká	51		177	6	72		24		330
poľská	38		115		23	2	21	1	200
rómska	187	1	941	131	6	20	170	4	1 460
rusínska	48	1	251	3	55	4	66		428
ruská	120		578	14	177	12	149	2	1 052
ukrajinská	2375	36	9962	163	1 093	153	3872	32	17 686
vietnamská	184	2	732	4	70	2	144	1	1 139

S vyučovaním jazyka národnostnej menšiny

V školách alebo triedach s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny sa výchovno-vzdelávací proces uskutočňuje v štátnom jazyku a vyučuje sa aj jazyk národnostnej menšiny; v týchto školách sa okrem jazyka a literatúry národnostnej menšiny môžu v jazyku národnostnej menšiny vyučovať aj niektoré ďalšie predmety zohľadňujúce osobitosti výchovy a vzdelávania detí a žiakov patriacich k národnostným menšinám

Počty žiakov na školách s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny za ZŠ a SŠ za roky 2025 sú uvedené v tabuľke č. 6.

Tabuľka č. 6. Počty žiakov v školách a triedach s vyučovaním jazyka NM

Druh školy	Počet žiakov 2025
1. Základné školy	2 220
DE – vyučovaný nemecký jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	1265
RI - vyučovaný rusínsky jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	431
RO - vyučovaný rómsky jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	440
UK - vyučovaný ukrajinský jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	84
2. Stredné školy	755
RO - vyučovaný rómsky jazyk ako jazyk národnostnej menšiny	755
Celkový súčet	2 975

3. Edukačné publikácie

Ministerstvo školstva poskytuje všetkým školám, vrátane škôl s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny a s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny finančné príspevky na edukačné publikácie - na zabezpečenie schválených edukačných publikácií (učebníc, pracovných zošitov a učebných textov, vrátane digitálnych). Školy si podľa vlastného rozhodnutia a potrieb žiakov nakupujú edukačné publikácie zo zoznamu schválených edukačných publikácií.

Na školský rok 2025/2026 poskytlo ministerstvo príspevok pre všetky druhy škôl zo štátneho rozpočtu viac ako 18 mil. EUR čo oproti predchádzajúcemu roku predstavuje zvýšenie o cca 2 mil. EUR. Príspevky sú diferencované podľa druhu školy, ročníka, vyučovacieho jazyka a typu zdravotného znevýhodnenia žiakov. Tieto rozdiely majú významný dopad aj na podmienky pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín. Výška príspevkov pre školy s VJM/VJU/VJRI vyššie, čo zohľadňuje potrebu zabezpečiť dostatok publikácií v menšinových jazykoch a často aj náročnejší proces ich vydávania. Školy implementujúce nový ŠVP majú vo vybraných ročníkoch zvýšený príspevok. Poskytnuté zdroje môžu školy využiť na zaobstaranie publikácií zverejnených v Zozname EP na príspevok zo ŠR, obsahuje:

- 270 publikácií v maďarskom jazyku, z toho 186 pre ZŠ s VJM, 50 pre SZŠ a 34 pre SŠ;
- 34 publikácií v rusínskom jazyku, z toho 18 pre ZŠ s VJRI a 9 pre SŠ s VJRI;
- 31 publikácií v ukrajinskom jazyku, z toho 25 pre ZŠ s VJU a 6 pre SŠ s VJU.

V oblasti zabezpečenia učebníc a edukačných publikácií pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín pretrvávajú viaceré systémové problémy. Medzi najvýraznejšie patria najmä:

- obmedzená dostupnosť vydání a neúplné pokrytie predmetov a ročníkov, v dôsledku čoho školy pri niektorých predmetoch využívajú učebnice v slovenskom jazyku alebo rôzne doplnkové materiály,
- časový nesúlad medzi vydávaním slovenských učebníc a ich prekladmi do jazykov národnostných menšín, ktorý spôsobuje oneskorenú dostupnosť aktuálnych edukačných publikácií,
- nedostatočné zohľadnenie jazykových a kultúrnych špecifik národnostného vzdelávania, keďže časť publikácií vzniká len ako preklad slovenských učebníc bez širšej adaptácie na prostredie národnostných škôl,
- limitovaná ponuka metodických materiálov a doplnkových didaktických zdrojov pre učiteľov vyučujúcich v jazykoch národnostných menšín.

Tieto nedostatky ministerstvo školstva eviduje a zaoberá sa potrebou systematickejšieho plánovania tvorby a aktualizácie edukačných publikácií pre národnostné školstvo. Táto oblasť si však vyžaduje úzku spoluprácu autorov z národnostných menšín, ktorí by potrebné edukačné materiály vytvárali, vydavateľov a rezortu.

4. Štátny vzdelávací program a vzdelávacie štandardy

V roku 2025 prebiehala revízia štátnych vzdelávacích programov pre stredné odborné školy, v rámci ktorých sa aktualizovala časť „Osobitosti vzdelávania a výchovy žiakov v národnostnom školstve“. Pokračovala aj implementácia nového štátneho vzdelávacieho programu (2023) pre základné školy na niektorých školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny. Popri tom rezort zabezpečil komplexnú revíziu a aktualizáciu vzdelávacích dokumentov pre národnostné školy, vrátane Štátneho vzdelávacieho programu a jeho kapitoly „Osobitosti vzdelávania a výchovy žiakov v národnostnom školstve“ ako aj rámcových učebných plánov pre základné školy, ktoré budú platné od 1. septembra 2026. Súčasťou revízie sú momentálne aj vzdelávacie štandardy pre jazyk a literatúru národnostných menšín (maďarský, nemecký, rómsky, rusínsky, ruský, ukrajinský), ako aj slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Ďalej boli pre oblasť „Jazyk a komunikácia“ prepracované minimálne učebné výstupy, vytvorené metodické príručky a hodnotiace rámce, čím sa podporila kvalita vyučovania a systematický rozvoj jazykových kompetencií žiakov.

5. Ďalšie vzdelávanie PZ a OZ

Rezortná organizácia NIVaM a jeho pracovisko v Komárne naďalej zabezpečuje aktivity zamerané na rozvoj profesijných kompetencií PZ a OZ formou inovačných a kvalifikačných vzdelávaní, odborných podujatí, metodologickej podpory a medzinárodných tréningov. Aktivity pracoviska určeného na vzdelávanie PZ/OZ národnostných menšín v roku 2025 prispeli k posilneniu profesijných kompetencií PZ/OZ v inkluzívnom vzdelávaní a k podpore vzdelávania v kontexte jazykov a kultúr národnostných menšín, najmä v regiónoch s vyšším podielom menšinového a sociálne znevýhodneného prostredia. Tieto aktivity významne prispeli k zvyšovaniu kvality výučby, posilneniu inkluzívneho a interkultúrneho prístupu vo vyučovaní a k rozvoju odborných kompetencií učiteľov.

Výstupom boli realizované vzdelávacie programy a odborné podujatia doplnené metodickou podporou pre prax:

- vzdelávacie programy zamerané na inklúziu a rozvoj interkultúrnych kompetencií,
- profesionálny rozvoj pre 1 600 pedagogických a odborných zamestnancov (PZ/OZ) škôl s vyučovacím jazykom maďarským,
- metodická podpora v maďarskom jazyku pre školy s VJM,
- účasť 1 169 pedagógov na inovačných vzdelávaníach špeciálne prispôbených pre školy s vyučovacím jazykom maďarským.

6. Aktuálne informácie v oblasti národnostného školstva

V roku 2025 začali rozsiahle diskusie súvisiace s **optimalizáciou siete základných škôl**. Ide o dlhodobý odkladaný problém, vyvolaný najmä demografickým vývojom, snahou o efektívnejšie využívanie kapacít škôl a potrebou zabezpečiť kvalitnejšie podmienky pre vzdelávanie. Súčasťou týchto procesov boli aj úpravy systému financovania regionálneho školstva, vrátane nastavenia normatívneho financovania a zmien vo veľkostnom koeficiente.

V prostredí riaditeľov národnostných škôl vyvolali optimalizačné zámery ministerstva výrazné odmietavé reakcie. Zatiaľ čo niektoré školy a ich zriaďovateľov demografický vývoj prirodzene vedie k optimalizačným krokom alebo k hľadaniu foriem spolupráce, v dôsledku postupného znižovania veľkostného koeficientu možno očakávať rastúci záujem škôl a ich zriaďovateľov o rôzne formy spolupráce, ako sú spájanie alebo zlúčenie škôl a vytváranie školských klastrov. Zároveň však pretrváva určitá opatrnosť zo strany zriaďovateľov, keďže metodické usmernenie k racionalizačným opatreniam zo strany ministerstva školstva budú k dispozícii až v novembri.

Ministerstvo školstva tieto reakcie eviduje a začiatkom roka so zástupcami miest, obcí, cirkevných, súkromných, národnostných a združených základných škôl podpísalo **Memorandum o spolupráci pri zvyšovaní kvality vzdelávania a optimalizácii siete základných škôl**. Cieľom ministerstva školstva nie je rušiť školy. Naopak, cieľom je zlepšiť podmienky na vzdelávanie v spolupráci s týmito združeniami. Memorandum vytvára rámec, ako výzvy riešiť koordinovane, udržateľne a bez ohrozenia dostupnosti vzdelávania napríklad pre deti s iným materinským jazykom patriacim k národnostným menšinám. Rezort bude s partnermi memoranda plány zriaďovateľov a škôl zbierať, analyzovať a využívať pri príprave metodiky racionalizačných opatrení, ako aj pri návrhoch legislatívnych zmien či potrebných úprav. Súčasťou spolupráce bude aj nastavenie dlhodobej vízie fungovania a financovania nepľnoorganizovaných škôl, ako aj vytvorenie priestoru pre pravidelný dialóg so zriaďovateľmi a odbornou verejnosťou.

Demografický pokles v mnohých regiónoch s rozptýlenou sídelnou štruktúrou s vyšším zastúpením národnostných menšín znižuje počet žiakov. Tieto školy môžu zohrávať dôležitú úlohu pri zachovaní jazykovej a kultúrnej identity miestnych komunit, no zároveň čelia obmedzeným personálnym a materiálnym kapacitám. Ministerstvo školstva preto bude hľadať také mechanizmy optimalizácie, ktoré budú popri ekonomických a demografických faktoroch zohľadňovať aj potreby národnostného školstva.

Vydanie **Koncepcie rozvoja národnostného školstva** sa plánuje v Q3 2026. Predtým bude predmetom diskusie so zástupcami národnostných menšín a externými odborníkmi v oblasti výchovy a vzdelávania.

Otázka č. 2 (Optimalizácia siete ZŠ)

Ako Ministerstvo školstva preberá zodpovednosť za riziká, ktoré prináša optimalizácia siete škôl, najmä pokiaľ ide o možné oslabovanie alebo zánik základných škôl s vyučovacím jazykom maďarským, a aké konkrétne garancie poskytne na zachovanie dostupného vzdelávania v materinskom jazyku s ohľadom na regionálne rozdiely a špecifiká jednotlivých oblastí? (maďarská národnostná menšina)

Ministerstvo školstva si plne uvedomuje obavy pedagogickej a odbornej verejnosti z optimalizácie siete škôl. V nadväznosti na memorandum o spolupráci (ktorý sa spomína aj v bode 6), ktorého signatárom je aj Zväz maďarských pedagógov na Slovensku, ministerstvo uplatňuje participatívny spôsob rozhodovania o pravidlách, ktoré ovplyvňujú sieť škôl. Pracovná skupina zostavená zo zástupcov rôznych útvarov ministerstva, ako aj zo zástupcov rôznych združení, zasadá v roku 2026 na pravidelnej báze. Špecifické postavenie národnostných škôl a ich význam pre zachovanie pluralitného vzdelávania bude v týchto pravidlách reflektovaný. Pri zaraďovaní, vyradovaní škôl, zmenách v sieti, ako aj v metodike racionalizačných opatrení podľa § 13 zákona č. 322/2025 Z. z. bude ministerstvo brať zreteľ na vyučovací jazyk a dostupnosť vzdelávania sa v materinskom jazyku.

Identifikované riziko pri ZŠ v súvislosti so zmenou veľkostného koeficientu (od 1. 1. 2026) bude ministerstvo kompenzovať v rámci dohodovacieho konania podľa podmienok uvedených v memorande o spolupráci. Možnosť podmieniť pridelenie finančných prostriedkov racionalizačným opatrením podľa § 13 bude aplikovaná v praxi až po vydaní príslušnej metodiky.

Rezort však zastáva názor, že v obciach, kde existujú malé základné školy s počtom žiakov 15 a menej (aktuálne 58 obcí so 660 žiakmi, z toho 15 škôl s vyučovacím jazykom maďarským – VJM), je v záujme poskytnutia kvalitného a inkluzívneho vzdelávania opodstatnený tlak na ich spájanie do väčších celkov v súlade so zákonom č. 321/2025 Z. z. o školskej správe.

Otázka č. 3 (Predprimárne vzdelávanie)

Ako sa Ministerstvo školstva vyrovnáva s rizikami, ktoré prinášajú zmeny v predprimárnom vzdelávaní, najmä zníženie financií v rámci centralizovaného financovania materských škôl, ktoré v riedko osídlených oblastiach už dnes vedú k zániku menších zariadení, a aké konkrétne opatrenia prijme na zabránenie ďalšiemu zániku materských škôl s vyučovacím jazykom maďarským, na zmiernenie negatívnych dopadov na rozvoj regiónov vrátane odlivu obyvateľstva a na zachovanie dostupnosti vzdelávania v materinskom jazyku? (maďarská národnostná menšina)

Zmena financovania MŠ od 1. 1. 2025 (prechod pod štátny rozpočet) je založená na normatívnom princípe, ktorý bol rozhodujúci aj pri systéme podielových daní. Aktuálny systém však navyše poskytuje finančné prostriedky (FP), ktoré zriaďovatelia doteraz nepoberali:

- Dofinancovanie do garantovaného minima pre verejné MŠ v súlade s § 9 zákona č. 322/2025 Z. z.
- Možnosť dohodovacieho konania podľa § 12, ak pridelený normatív nepostačuje na úhradu osobných a prevádzkových nákladov (vrátane príspevkov na šport a rekreáciu).
- Nenormatívne FP podľa § 28 (odchodné, odstupné) a § 15 (havarijné situácie).

Identifikované riziko pri MŠ do 25 detí v súvislosti so zmenou veľkostného koeficientu (od 1. 1. 2026) bude ministerstvo kompenzovať v rámci dohodovacieho konania. Možnosť podmieniť pridelenie FP racionalizačným opatrením podľa § 13 bude aplikovaná v praxi až po vydaní príslušnej metodiky. Financovanie MŠ zostáva postavené na viaczdrojovom princípe v súlade so zákonom č. 322/2025 Z. z.

V predprimárnom vzdelávaní rezort neeviduje zmeny ohrozujúce dostupnosť podľa materinského jazyka. Spájanie materských škôl (MŠ) v obciach s počtom detí 10 a menej (aktuálne 92 obcí, v ktorých sa vzdeláva 730 detí) v zmysle zákona č. 321/2025 Z. z. považuje za správne v záujme poskytnutia kvalitného a inkluzívneho predprimárneho vzdelávania.

Otázka č. 1 a č. 4 (Súťaže)

Z akého dôvodu boli recitačné súťaže vyradené zo zoznamu oficiálnych školských súťaží? Podľa našich informácií sa tento problém týka viacerých národnostných komunit, napríklad ukrajinskej a maďarskej. (maďarská národnostná menšina)

Ako je možné, že recitačná súťaž v prednese nemeckej poézie a prózy, dlhodobo organizovaná základnou školou Grundschule v Kežmarku a viac ako 20 rokov finančne podporovaná Ministerstvom školstva sumou 650 € v Prešovskom kraji, nebola po predložení nových organizačných poriadkov v minulom roku zaradená medzi podporované podujatia pre päť národnostných škôl, a akým spôsobom majú byť tieto školy systematicky podporované, keď im sú odopierané aj takéto aktivity? (nemecká národnostná menšina)

Vzhľadom na vysoký počet súťaží a obmedzený rozpočet pristúpilo ministerstvo školstva k plošnej racionalizácii, ktorá sa netýkala len súťaží národnostných menšín, ale všetkých oblastí. Rezort však prioritne zachoval olympiády z jednotlivých jazykov, nakoľko identita národa stojí primárne na podpore rozvoja jazykov.

Nová Smernica č. 19/2024 (čl. 3, ods. 8) naďalej definuje a podporuje súťaže zamerané na jazykové a kultúrne práva, zručnosti a identitu národnostných menšín. Aktuálne tvoria tieto súťaže 11,11 % z celkového počtu 90 schválených súťaží (10 súťaží). Z toho sú:

- 3 súťaže na podporu maďarskej národnostnej menšiny,
- 2 súťaže pre rómsku menšinu,
- 5 súťaží pre cudzie jazyky (anglický, nemecký, ruský, španielsky a francúzsky).

Ostatné súťaže v inom ako majoritnom jazyku boli racionalizované v kontexte celkového znížovania stavov súťaží pri súčasnom zachovaní kľúčových predmetových olympiád. Zo strany Grundschule v Kežmarku ministerstvo školstva v roku 2025 ani nedostalo žiadosť o schválenie organizačného poriadku súťaže.

Rezort školstva sa bude snažiť naďalej podporovať rozvoj jazyka a identity národnostných menšín prostredníctvom rozvojových projektov škôl a zohľadnenie špecifického postavenia týchto škôl v procesoch optimalizácie siete škôl a bude hľadať možnosti aj pre podporu súťaží.

Otázka č. 5 (Edukačné publikácie)

Ministerstvo školstva poskytlo v školskom roku 2025/2026 príspevok na zaobstaranie učebníc v menšinových jazykoch. Skutočnosť je taká, že posledné rusínske učebnice vyšli v roku 2012 a nikto ich už nemá na žiadnych skladoch. Sú nedostupné. Pedagógovia v školách kopírujú deťom strany učebníc. Z príspevku, ktorý poskytlo ministerstvo, tak reálne rusínske školy nemajú nič, pretože si nemôžu kúpiť žiadnu učebnicu. Problémy s učebnicami hlásili aj kolegovia z maďarskej a ukrajinskej menšiny. Plánuje MŠVVaM SR vydanie nových učebníc? (rusínska národnostná menšina)

Rezort školstva v roku 2020 otvorilo trh s učebnicami a vydávanie učebníc je v kompetencii jednotlivých komerčných vydavateľstiev a rezort učebnice nevydáva. Ministerstvo školstva si uvedomuje kritický stav a nízku dostupnosť niektorých učebníc v jazykoch príslušných národnostných menšín a hľadá možnosti podpory ich vydania.

K zefektívneniu tohto procesu prispieva aj nový sprievodca z dielne NIVaM, ktorý poskytuje ucelený pohľad na tvorbu a hodnotenie edukačných publikácií v kontexte kurikulárnej reformy. Je určený autorom, vydavateľom aj učiteľom, pričom definuje jasnú „architektúru“ učebníc, ktorá podporuje diferencované vyučovanie a systematické učenie. Sprievodca stanovuje kritériá hodnotenia – od odbornej správnosti a didaktiky až po vizuálnu kvalitu a inkluzívny prístup. Dokument zároveň špecifikuje požiadavky pre jednotlivé vzdelávacie oblasti a prináša prehľad legislatívy a certifikačného procesu. Služí tak ako kľúčová opora pri tvorbe a výbere moderných materiálov, ktoré sú pre národnostné školstvo nevyhnutné.